

דת ומדינה

בהגות היהודית במאה העשרים

עורך: אביעזר רביצקי

המכון הישראלי לדמוקרטיה

פתח דבר

קובץ מאמרים זה נערך בעקבות כנס חוקרים שהתקיים במכון הישראלי לדמוקרטיה בירושלים בשנת תשס"ב. הקובץ מתרכז ביצירתם של הוגים מדיניים יהודיים בדורות האחרונים, בני זרמים רעיוניים שונים ובני ארצות שונות. הספר נפתח בבירור תמטי של שאלות יסוד בסוגיית הדת והמדינה, חלקו הארי מוקדש לדיון בחיבוריהם ובהשקפותיהם של הוגים מסוימים, והוא נחתם בהרהורים על מקומה של היהדות במדינה יהודית ודמוקרטית.

קובץ זה הוא בבחינת המשך לחיבור קודם פרי עטי, "דת ומדינה במחשבת ישראל: דגמים של איחוד, הפרדה, התנגשות או כפיפות" (המכון הישראלי לדמוקרטיה, ירושלים תשנ"ח). החיבור הקודם התרכז בשיטות מכוונות של המחשבה המדינית שפותחו בעיקרן בימי הביניים, ואילו קובץ זה מתרכז בהגות אקטואלית שנתחברה ברובה לנוכח המפעל הציוני ומדינת ישראל; אשר על כן הקובץ אינו מתמקד רק בשאלות עיוניות אלא גם בשאלות מעשיות וקונקרטיות שהתעוררו בשל המציאות הלאומית המודרנית. עם זאת מצאנו לנכון להקדים דברים על אודות שיטותיהם של ברוך שפינוזה ושל משה מנדלסון, בהיותן מצע הכרחי לבירור שאלת הדת והמדינה בדורות המאוחרים.

אני מכיר תודה ליוסי דוד על השתתפותו ועל סיועו בעריכת הספר; לאורי דרומי, עדנה גרניט, יעל מושיוב ונדב שטכמן – צוות מחלקת הפרסומים של המכון הישראלי לדמוקרטיה, שלא חסכו מאמץ בהכנתו ובהתקנתו של ספר זה; ליאיר צורן על התרגום הרהוט מאנגלית של שניים ממאמרי הספר; ולמיכל בן-צור ומירי הורביץ על עריכת הלשון הנאה של המאמרים. יעמדו כולם על הברכה.

העורך

א"ר